

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/71/2020
Identifikačné číslo spisu: 4117214316
Dátum vydania rozhodnutia: 07.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4117214316.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s., IČO: 31 351 026, so sídlom: Grösslingova 77, 824 68 Bratislava, zastúpený: SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom: Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, IČO: 36 853 186, proti žalovanému: JUDr. Tatiana Timoranská, Podzámska 32, 940 01 Nové Zámky, správca konkurznej podstaty úpadcu H. Z., zomrelý dňa XX.X.XXXX, naposledy bytom A., XXX XX Čičov, o určenie popretej pohľadávky, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 23Cbi/7/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26CoKR/8/2018-205 zo dňa 8. novembra 2018 v znení opravného uznesenia č. k. 26CoKR/8/2018-251 zo dňa 2. júla 2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovaný m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 23Cbi/7/2017-152 zo dňa 28. februára 2017 v znení opravného uznesenia č. k. 23Cbi/7/2017-247 zo dňa 28.5.2020 v prvom výroku žalobu zamietol, druhým výrokom žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Žalobca sa žalobou doručenou dňa 20.04.2017 domáhal vyhlásenia rozsudku, ktorým by súd určil, že je veriteľom vymáhateľnej zabezpečenej pohľadávky proti úpadcovi vo výške 19.782,02 eura zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXX/XXXX. zo dňa 23.07.2007 uzatvorenej s úpadcom, prihlásenej do konkurzného konania vedeného na Okresnom súde Nitra pod spis. zn. 32K/56/2016 na majetok úpadcu H. Z., prihláškou zo dňa 30.01.2017, a táto pohľadávka je zabezpečená.

3. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že na majetok úpadcu H. Z. bol vyhlásený konkurz uznesením Okresného súdu Nitra, spis. zn. 32K/56/2016, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 17.01.2017. Za správkyňu bola ustanovená žalovaná. Žalobca si podal prihlášku do konkurzu, ktorá bola správkyňi doručená dňa 03.02.2017. Listom zo dňa 06.02.2017 správkyňa konkurznej podstaty potvrdila zapísanie prihlásenej pohľadávky do zoznamu pohľadávok. Zabezpečená

pohľadávka žalobcu pozostáva z istiny vo výške 15.937,- eur, úroku vo výške 680,39 eur a úrokov z omeškania vo výške 681,75 eur, spolu 19.782,02 eur. Žalovaná podaním zo dňa 20.03.2017 doručeným žalobcovi dňa 22.03.2017 poprela prihlásenú pohľadávku žalobcu čo do právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky 19.782,02 eur, zabezpečenia zabezpečovacím právom a poradia zabezpečovacieho práva.

4. Súd skonštatoval, že skutkový stav medzi stranami sporu nebol sporný. Uviedol, že prihláškou pohľadávky pod poradovým č. 1 si žalobca v konkurze voči úpadcovi prihlásil pohľadávku v celkovej výške 19.782,02 eur titulom úverovej zmluvy ako zabezpečenú pohľadávku, pričom si prihlásil záložné právo aj k nehnuteľnostiam, ktoré neboli predmetom záložnej zmluvy, zapísané na špecifikovaných listoch vlastníctva. Prihláška bola správkyňi doručená dňa 03.02.2017 a dňa 20.03.2017 ju poprela aj z dôvodu jej premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Oznámenie o popretí bolo žalobcovi doručené dňa 22.03.2017, žalobu podal dňa 20.04.2017.

5. Súd prvej inštancie v incidenčnom konaní skúmal, či žalovaná pri popieraní pohľadávky postupovala s odbornou starostlivosťou správcu, a či v čase popretia pohľadávky bol jej popierací prejav opodstatnený. Zmluvu o úvere zo dňa 23.07.2007 považoval za zmluvu s charakterom absolútneho obchodu (§ 261 ods. 3 písm. d/ a § 497 ObZ), ktorú zároveň podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy posúdil ako zmluvu spotrebiteľskú a s poukazom na § 2 písm. b/ a § 3 ods. 1 a 2 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy aj ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na ktorú je podľa § 879f ods. 3 a 4 OZ potrebné aplikovať všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl.) a tiež ustanovenia Občianskeho zákonníka o odstúpení od zmluvy a premlčaní. Účinky odstúpenia od zmluvy (zosplatnenie úveru) tak nastali dňa 29.06.2010, žalobcovi vznikol voči úpadcovi nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 457 Občianskeho zákonníka. Tento nárok si žalobca mohol uplatniť v dvojročnej premlčacej lehote (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka), ktorá začala plynúť dňa 30.06.2010 a uplynula dňa 30.06.2012. Keďže žalobca si svoj nárok uplatnil dňa 03.02.2017 podaním prihlášky v konkurznom konaní, súd dospel k záveru, že si uplatnil nárok oneskorene. Skonštatoval, že prednostne sa použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, aj keby sa inak mali použiť normy obchodného práva a ustanovenie § 52 ods. 2 OZ sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou (01.05.2014), tu poukazujúc na rozhodnutie NS SR zo dňa 21.04.2015, sp. zn. 3MCdo 14/2014.

6. Z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že úpadca svoj dlh uznal, absentuje písomné vyhlásenie úpadcu o tom, že svoj dlh určený čo do dôvodu a výšky uznáva. Žiadosti úpadcu a jeho manželky zo dňa 21.02.2011 a 28.02.2011 takéto vyhlásenie neobsahujú. Vzhľadom k tomu, že na zmluvný vzťah medzi žalobcom a úpadcom sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka, nebolo možné považovať čiastočné úhrady po zosplatnení úveru za uznanie záväzku podľa § 407 ods. 2 ObZ.

7. Na záver súd prvej inštancie uviedol, že v časti zabezpečenia zabezpečovacím právom a poradia zabezpečenia došlo k dôvodnému popretiu prihlásenej pohľadávky správkyňou i z dôvodu, že žalobca si prihlásil zabezpečovacie právo aj k nehnuteľnostiam, ku ktorým mu uzatvorením záložnej zmluvy a dodatku k nej právo nevzniklo. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

8. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 26CoKR/8/2018-205 zo dňa 8. novembra 2018 v znení opravného uznesenia č. k. 26CoKR/8/2018-251 zo dňa 2. júla 2020 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Skonštatoval, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu urobil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil. Keďže odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP), nad rámec už len uviedol, že sa stotožňuje so závermi prvoinštančného súdu o tom, že na predmetnú úverovú zmluvu majúcu charakter zmluvy o spotrebiteľskom úvere je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to ako ohľadne premlčania, tak aj uznávacieho prejavu.

9. Poukázal na jeden zo základných princípov Civilného sporového poriadku vyjadrený v čl. 3, a označil za príklad reprezentujúci rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obdobných prípadoch aj rozsudok sp. zn. 3 Cdo/87/2017 zo dňa 14.09.2017, na ktorý poukazovala žalovaná vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu. V jeho odôvodnení sa zaoberal súd práve otázkou, ktorá hmotnoprávna úprava (Obchodného alebo Občianskeho zákonníka) má byť aplikovaná v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa v prípadoch duplicity právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva v spomínaných hmotnoprávných predpisoch. Predmetom posúdenia pritom boli nároky veriteľa uplatnené voči dlžníkovi zo spotrebiteľského úveru dojednaného zmluvou uzavretou ešte dňa 10.10.2005. Najvyšší súd SR v uvedenom rozhodnutí zároveň poukázal aj na iné svoje rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 36/2013, v ktorom zaujal právny záver, že obsahom zmluvy, ktorá spĺňa všetky znaky typovej zmluvy, nesmie byť zmluvné ustanovenie, v zmysle ktorého sa na premlčanie uplatní Obchodný zákonník. Toto ustanovenie spôsobuje totiž nepriaznivejšie postavenie spotrebiteľa, lebo Občiansky zákonník upravuje kratšiu (trojročnú) premlčaciu dobu, s uplatnením Obchodného zákonníka je ale spojená dlhšia (štvorročná) premlčacia doba.

10. Z hľadiska vecnej správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie považoval odvolací súd za bezvýznamnú otázku omylu prvoinštančného súdu pri uvedení nesprávnej dvojročnej premlčacej doby práva úverového veriteľa na plnenie od úverového dlžníka. Mal za to, že aj prípade aplikácie všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka v danom prípade k premlčaniu tohto práva došlo.

11. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil obe rozhodnutia súdov nižších inštancií a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

12. Dovolateľ právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená špecifikoval nasledovne: „Aplikujú sa na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákona 102/2014 Z. z. (novela OZ), ustanovenia § 52 a nasl. OZ v znení účinnom od 1.4.2015 takým spôsobom, že namiesto osobitného inštitútu uznania záväzku podľa § 323 ObZ v spojení s § 407 ods. 3 ObZ sa prednostne použije ustanovenie § 558 OZ o uznaní dlhu?“

13. Pravidelné a dobrovoľné čiastočné plnenia záväzku úpadcom v spojení s dojednanými splátkovými kalendármi, vrátane prejavenej úmyslu „vyplatiť dlžobu“, bez námietok k právnomu dôvodu, výške alebo splatnosti záväzku, spĺňa náležitosti uznania záväzku podľa Obchodného zákonníka a ich následkom bude podľa § 407 ObZ plynutie novej premlčacej doby. Až od týchto úkonov, resp. od posledného z nich (poslednú čiastočnú úhradu žalovaní realizovali dňa 14.05.2014), podľa žalobcu začína plynúť nová premlčacia lehota.

14. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho (sp. zn. 1Obo/123/2006) a na niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky. S odkazom na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 72/2010 namietal, že k ústavne súladnému výkladu hmotnoprávných noriem v tomto prípade nedošlo. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd odmietli aplikovať rozhodujúce právne normy (§ 323 ObZ v spojení s § 407 ObZ), pričom ust. § 52 ods. 2 OZ v znení účinnom od 1.4.2015 interpretovali nesprávnym spôsobom a aplikovali ho na daný prípad retroaktívne. Podľa dovolateľa na daný prípad nemožno aplikovať ani rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 21.04.2015, sp. zn. 3MCdo/14/2014, na ktorý poukázal súd prvej inštancie, a to vzhľadom na odlišné skutkové a právne okolnosti sporu. Identifikované konanie sa týkalo zmluvy o úvere uzavretej dňa 02.10.2008, odlišného inštitútu (premlčania práva) a záviselo od vyriešenia inej právnej otázky.

15. Dovolateľ konštatuje, že z prejavu úpadcu je zrejmé, že si bol vedomý záväzku z úverovej zmluvy a mal záujem ho pravidelne splácať. V uznávacom prejave nemusí byť explicitne použité slovné spojenie

„uznávam dlh“, resp. výslovne použitý pojem „uznanie“, pričom dovolateľ poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/1039/2004. Obsah listov zo dňa 21.02.2011 a 28.02.2011 je uznaním záväzku podľa § 407 ods. 1 ObZ, s ktorým je spojený začiatok plynutia novej štvorročnej premlčacej lehoty. Poukazovaním jednotlivých peňažných plnení pravidelne dochádzalo k predĺženiu premlčacej lehoty, a preto je zrejmé, že prihlásená pohľadávka žalobcu nie je premlčaná.

16. K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadrila žalovaná s poukazom na to, že v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky už bolo ustálené, že na spotrebiteľské spory je nevyhnutné prednostne aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to aj v prípade ak ide o tzv. absolútny obchod. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/87/2017, ktoré tiež ustálilo skutočnosť, či sa na právny vzťah ktorý vznikol pred účinnosťou zák. č. 102/2014 Z. z. má aplikovať ust. § 52 OZ v znení činnom od 1.4.2015, toto nebolo spochybnené ani Ústavným súdom SR (I. ÚS 402/2013). Uvedené rozhodnutie už vyriešilo žalobcom nastolenú otázku a prípustnosť dovolania s poukazom na ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP tak nie je daná.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (ust. § 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

19. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

20. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

21. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená..

22. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

23. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a

že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

24. Vzhľadom na obsah dovolania, sa dovolací súd v prvom rade zameril na dovolací dôvod vyvedený z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, kedy je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 08.06.2017, sp. zn. 3Cdo/52/2017). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP, zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (rovnako aj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26.09.2017, sp. zn. 1Cdo/206/2016).

25. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnou otázkou dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016, dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti, doposiaľ neposudzoval právnou otázkou nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

26. Dovolací súd konštatuje, že žalobca dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vymedzil nesprávnym právnym posúdením právnej otázky, či sa aplikujú na tzv. absolútny obchodný záväzkový vzťah z úverovej zmluvy so spotrebiteľom, ktorý vznikol pred účinnosťou zákonov č. 568/2007 Z. z. a 102/2014 Z. z. (noviel Občianskeho zákonníka), ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.04.2015 takým spôsobom, že namiesto osobitného inštitútu uznania záväzku podľa § 323 Obchodného zákonníka v spojení s § 407 ods. 3 Obchodného zákonníka sa prednostne použije ustanovenie § 558 Občianskeho zákonníka o uznaní dlhu.

27. Podľa dovolateľa správne právne posúdenie je také, že na spor je potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, pričom ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.04.2015 bolo podľa dovolateľa interpretované nesprávnym spôsobom a aplikované retroaktívne.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutie dovolacieho súdu zo dňa 14.09.2017, sp. zn. 3Cdo/87/2017, v ktorom dovolací súd uviedol, že „nemá dovolací súd dôvod spochybňovať názor žalobcu, že úver je tzv. absolútnym obchodom a že naň dopadá tretia časť Obchodného zákonníka. Zároveň je však potrebné mať na zreteli, že úverová zmluva vykazuje aj znaky spotrebiteľskej zmluvy. Povaha tejto právnej veci ako spotrebiteľskej sa nemohla zmeniť v dôsledku postúpenia pohľadávky. Súdna prax považuje obdobné právne vzťahy vzhľadom na vzťah medzi podnikateľom a nepodnikateľom a so zreteľom na nepodnikateľský účel zmluvy za typické občianskoprávne (spotrebiteľské) vzťahy. Účastníkmi týchto vzťahov sú obchodník (poskytujúci úver v rámci svojho predmetu činnosti) a spotrebiteľ (ktorý prijíma úver na svoju osobnú spotrebu); ide tu teda o typické občianskoprávne vzťahy. Vzhľadom na to je v plnom súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa požiadavka, aby v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva, bola (aj z hľadiska premlčania, dĺžky premlčacej doby a jej plynutia) aplikovaná právna úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku, a nie v Obchodnom zákonníku.“ Pre správnosť aplikácie občianskoprávnej premlčacej doby v absolútnych obchodoch majúcih zároveň spotrebiteľský charakter, poukázal na rozhodnutie ústavného súdu zo dňa 19. júna 2013 sp. zn. I. ÚS 402/2013. V súvislosti s povahou úverovej zmluvy za spotrebiteľskú vychádzal z obsahu smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986, ktorá klienta úverového vzťahu, ktorému je úver poskytovaný, sama definuje označením „spotrebiteľ“.

29. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/119/2017 dovolací súd pri aplikácii právnej úpravy odstúpenia a

premlčania podľa občianskeho zákonníka na úverovú zmluvu uzavretú 27. apríla 2005 poukázal tiež na ustanovenie § 23a zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa účinné v čase uzavretia tejto úverovej zmluvy, podľa ktorého spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje. Tento zákon má podľa v uvedenom rozhodnutí vysloveného názoru povahu *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnému predpisu *lex generalis*, ktorým je Občiansky zákonník. Z tohto dôvodu zmluvu o úvere je potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu aj keď nebola v čase vzniku zmluvy v § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka zaradená do zadaných spotrebiteľských zmlúv.

30. Rovnako z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.08.2018, sp. zn. 2Cdo/153/2017 navyše vyplýva, že „na všetky spotrebiteľské záväzky, a teda aj na spotrebiteľské záväzky, ktoré sú svojou povahou tzv. absolútnym obchodom a boli uzavreté pred účinnosťou novelizovaného znenia § 52 ods. 2 tretia veta Občianskeho zákonníka, sa má prednostne použiť právny režim Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka. Na potvrdenie správnosti uvedenej úvahy nemá norma § 52 ods. 2 tretia veta Občianskeho zákonníka prechodné ustanovenia. To znamená, že od jej účinnosti sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom.“

31. Identické právne závery uvedené vyššie, zaujal najvyšší súd aj v skutkovo a právne obdobných veciach (viď rozsudky napr. z 21.04.2015, sp. zn. 3MCdo/14/2014; 28.05.2015, sp. zn. 8MCdo/13/2014; z 26.11.2015, sp. zn. 4MCdo/17/2014; zo 14.09.2017, sp. zn. 3Cdo/87/2017).

32. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že právnou otázkou, ktorá je základom pre právne posúdenie posudzovaného vzťahu, už dovolací súd v minulosti vo vyššie uvedených konaniach posudzoval a vyriešil. Názor dovolateľa, podľa ktorého rozsudok najvyššieho súdu z 21.04.2015, sp. zn. 3MCdo/14/2014, nie je možné na preskúmanú veci aplikovať, nakoľko rieši právny inštitút premlčania a nie uznania dlhu (prípadne formu právneho úkonu a z nej plynúcu neplatnosť právneho úkonu), nie je správny. Zásadným právnym záverom je konštatovanie, že ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Tento rozsudok najvyššieho súdu bol napadnutý ústavnou sťažnosťou, ktorú ústavný súd odmietol uznesením z 12. apríla 2016 sp. zn. III. ÚS 194/2016, ako zjavne neopodstatnenú.

33. Vyššie uvedený právny záver, že aplikabilita právneho režimu Občianskeho zákonníka pri spotrebiteľských vzťahoch sa týka nielen na právneho inštitútu premlčania, ale aj právneho inštitútu uznania záväzku a ostatných inštitútov je podporený aj odbornou literatúrou k Občianskemu zákonníku, a to I. komentárom, 2. vydanie, 2019, s. 489 - 541 Števček, Dulak, Bajánková, Fečík, Sedlačko, Tomašovič a kol., podľa ktorého záveru „na všetky právne vzťahy vzniknuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo s touto zmluvou súvisiace, najmä na vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečení plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch, sa vždy použijú prednostne ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z tohto dôvodu sa bude vždy preferovať priorita Občianskeho zákonníka, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Z toho plynie, že Občiansky zákonník sa bude aplikovať aj pri posudzovaní otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne.“ K tomuto záveru dovolací súd dodáva, že v čase uplatnenia práva na súde museli súdy nižších inšancií postupovať podľa aktuálnej právnej úpravy, ktorá sa aplikuje retroaktívne aj na spotrebiteľské vzťahy vzniknuté skôr, tak ako je tomu v preskúmanom spore (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.08.2018, sp. zn. 2Cdo/153/2017, rovnako pozri sp. zn. 2 Obdo 5/2019).

34. Dovolací súd preto konštatuje, že dovolanie žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nie je procesne prípustné, na základe čoho dovolanie proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podľa §

447 písm. c/, f/ CSP ako procesne neprípustné odmietol.

35. O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

36. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.